Nota van toelichting

Nummer.: 23Tl031	**Kerkrade, 9 mei 2023**

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 23Rb032

Onderwerp

Jaardocumenten 2022 Veiligheidsregio Zuid-Limburg en MCC

Beslispunten

1. Conform de bijgevoegde conceptbrief:
   - een positieve zienswijze af te geven ten aanzien van de jaarstukken 2022 van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg;
   - een neutrale zienswijze af te geven ten aanzien van het voorstel tot resultaatbestemming, zoals dat wordt gedaan ten aanzien van de jaarstukken 2022 van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg
   - een positieve reactie af te geven ten aanzien van de jaarstukken 2022 van het Meld- en Coördinatie Centrum; en
   - een negatieve reactie af te geven ten aanzien van het voorstel tot resultaatbestemming, zoals dat wordt gedaan ten aanzien van het jaardocument 2022 van het Meld- en Coördinatiecentrum.

Inleiding

De gemeente Kerkrade participeert in de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (hierna: VRZL). De VRZL is een gemeenschappelijk regeling van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg en één van de 25 veiligheidsregio's in Nederland. De VRZL is een hulpverleningsorganisatie en een netwerkorganisatie in één, die werkzaamheden uitvoert op het gebied van crisisbeheersing/rampenbestrijding en brandweerzorg.

De VRZL kent een hybride vorm van financiering. Voor het grootste deel wordt de VRZL gefinancierd uit middelen die de deelnemende Zuid-Limburgse gemeenten ter beschikking stellen (gemeentefonds). Daarnaast ontvangt de VRZL een BDUR-bijdrage (Besluit Doeluitkering Rampenbestrijding) van de Rijksoverheid. Deze specifieke lumpsum uitkering wordt direct aan de VRZL ter beschikking gesteld en is een aanvullende tegemoetkoming voor de uitgaven aan brandweer en rampenbestrijding, inclusief het gemeentelijke en geneeskundige deel. De verdeling van de middelen uit de BDUR aan de VRZL vormt een parallelle geldstroom naast de inzet van middelen vanuit de gemeenten.

Het Algemeen Bestuur van de VRZL zal in haar vergadering van 7 juli 2023 beslissen omtrent de vaststelling van de jaarstukken VRZL 2022. In diezelfde vergadering wordt er beslist omtrent vaststelling van de jaarstukken 2022 Meld- en Coördinatie Centrum (hierna MCC.) Conform de geldende regeling wordt de raden van de deelnemende gemeenten de mogelijkheid geboden om een zienswijze in te dienen met betrekking tot de jaarstukken 2022 van de VRZL. De Jaarstukken 2022 MCC worden ter informatie gestuurd, maar het staat de raad wel vrij om daar op te reageren. Deze zienswijzen c.q. reacties zullen door het Algemeen Bestuur van de VRZL worden meegewogen bij de besluitvorming rond vaststelling van de jaarstukken.

Gemeente Kerkrade

Samenvatting jaarstukken VRZL:

De jaarstukken Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2022 beschrijven een tweetal inhoudelijke programma's, te weten Crisisbeheersing & Rampenbestrijding en Brandweerzorg. Deze worden hieronder kort beschreven. Voor de volledige inhoud van de stukken wordt verwezen naar de bijlagen.

Programma 1: Crisisbeheersing en Rampenbestrijding (incl. GHOR)
Crisisbeheersing en rampenbestrijding heeft betrekking op het voorkomen, beperken en managen van incidenten voor de openbare orde en veiligheid. Het gaat om de beheersing van risico's en de gezamenlijke voorbereiding op mogelijke incidenten. Ook de multidisciplinaire voorbereiding van de coördinatie als incidenten zich voordoen valt onder dit programma.
Het programma bestaat uit een tweetal onderdelen, te weten Voorbereiding en coördinatie (met o.a. de onderdelen Informatiemanagement en operationele informatievoorziening, multidisciplinaire operationele voorbereiding en kwaliteitszorg als clusters van activiteiten) en Geneeskundige hulpverlening (hierna: GHOR, met o.a. Planvorming en professionaliteit, Risicobeheersing en Kwaliteitszorg als clusters van activiteiten.)

Het onderdeel Voorbereiding en coördinatie is belast met coördinatie, afstemming, facilitering, regievoering en het stimuleren van multidisciplinaire samenwerking. Het onderdeel GHOR is belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening bij grote incidenten en met de advisering daarover aan overheden en organisaties op dit gebied.

Doelstellingen voor het onderdeel Voorbereiding en coördinatie in 2022 waren o.a.:
- het coördineren en faciliteren van de ontwikkelingen op het gebied van informatiemanagement (onder meer door het inrichten van een veiligheidsinformatiecentrum (VIC)) en
- het op orde houden van de wettelijk verplichte planvorming;
- het verder door ontwikkelen van vakbekwaamheid van functionarissen in de multidisciplinaire crisisorganisatie.

De doelstellingen van het onderdeel GHOR waren o.a. gelegen in het uitvoeren van de verbeterpunten uit de evaluaties van de covid-pandemie c.q. het innemen van een belangrijke rol in de vertaling van de benoemde verbeterpunten naar de witte – geneeskundige – keten.

Door de vloeiende overgang van COVID-19 naar de Oekraïne-crisis is er geen hersteltijd geweest voor de VRZL en haar medewerkers. De VRZL organiseert en faciliteert de instroom en doorstroom van vluchtelingen, de gemeenten organiseren de opvang van vluchtelingen. Sinds juni 2022 is daar in opdracht van het Rijk ook de crisisnoodopvang van asielzoekers bij gekomen ter ondersteuning van het COA. De VRZL coördineert de crisisnoodopvang en ondersteunt gemeenten bij de tijdelijke opvang van asielzoekers. Hierdoor heeft de VRZL een belangrijk deel van haar capaciteit ingezet voor genoemde crises. De reguliere GRIP-structuur, zoals bedoeld voor "flits"-rampen, is bij dergelijke crises slechts beperkt te gebruiken, gezien de langdurige belasting. Daarnaast hebben langdurige crises impact op de reguliere werkzaamheden op basis van wettelijke verplichtingen die door die crises onder druk komen te staan. Een aantal activiteiten is daarom in 2022 minder intensief opgepakt dan verwacht.

Desondanks heeft de VRZL ook in 2022 weer een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan haar kerntaak, het voorbereiden op crises en organiseren van leiding en coördinatie als het erop aan komt. Zo heeft er een doorontwikkeling plaats gevonden van de operationele informatievoorziening, de verschillende informatierollen en hun samenspel binnen de crisisorganisatie en van het multidisciplinaire veiligheidsbeeld vanuit het VIC. Op het vlak van de planvorming zijn rampenbestrijdingsplannen geactualiseerd en heeft onderhoud plaats gevonden aan Multidisciplinaire Inzet Kaarten (MIK's) en bereikbaarheidskaarten, inclusief het voeren van de benodigde overleggen en afstemmingen. Verder is de opgestelde oefenkalender voor de multidisciplinaire operationele voorbereiding en het multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen voor 2022 conform planning gerealiseerd. Ook zijn alle GRIP incidenten binnen de VRZL multidisciplinair en met input van de betrokken externe partners geëvalueerd. Verbeterpunten zijn verzameld, geanalyseerd en gedeeld met crisisfunctionarissen, partners en bestuur. De verbeterpunten zijn vertaald naar implementatie en gemonitord op voortgang. Ook andere dan GRIP-incidenten zijn op dezelfde manier geëvalueerd, indien daar aanleiding toe was.

Programma 2: Brandweerzorg
Brandweerzorg heeft betrekking op het verhogen van de veiligheid door het verbeteren van inzicht in risico's, door voorlichting en door snelle en relevante interventies op het moment dat zich toch branden of crises voordoen. De doelstellingen en activiteiten in het kader van het programma Brandweerzorg zijn gelegen in het bestrijden van brand en andere incidenten, het dragen van zorg voor redding van mens en dier, het verkleinen van gevolgen van brand en andere ongevallen en het verkleinen van risico's op branden en incidenten.
De belangrijkste taken van dit programma zijn gelegen binnen de thema's incidentbestrijding, vakbekwaamheid, risicobeheersing, meldkamer en kaderstelling.

Doelstellingen van het programma Brandweerzorg in 2022 waren o.a.:
- het leveren van de noodzakelijke operationele prestaties op het gebied van brandweerzorg;
- uitvoering geven aan de implementatie van de Omgevingswet;
- het doorlopend actualiseren en operationaliseren van inzicht in risico's;
- het doorontwikkelen en optimaliseren binnen het thema "vakbekwaamheid";
- het voldoen aan een aantal uitgangspunten, die zijn geformuleerd ten aanzien van de repressieve organisatie en de paraatheid.

De medewerkers van het programma Brandweerzorg zijn in 2022 ingezet bij de bestrijding van 5065 incidenten, waarvan er 389 in Kerkrade plaats hebben gevonden. In het kader van vakbekwaamheid zijn de instructeurs van de VRZL bijgeschoold op het gebied van tunnelbrandbestrijding en ondergrondse infra, is er een start gemaakt met de bijscholing van alle chauffeurs (in totaal 400) en zijn officieren getraind op de onderwerpen situationele commandovoering, brandbestrijding en rookverspreiding. Naast de bijscholingen zijn voortdurend 120 tot 150 cursisten in opleiding voor een repressieve functie. De planning c.q. beschikbaarheid van instructeurs en opleiders voor al deze activiteiten wordt echter een steeds grotere uitdaging. De meldkamer is per 21 juni 2022 aangesloten op de LMS (Landelijke Meldkamer Samenwerking). Dit proces is goed verlopen en maakt het mogelijk dat de meldkamers in het land dezelfde systemen gebruiken en elkaar beter kunnen helpen bij overloop, uitval of andere problemen. Daarnaast is bewerkstelligd dat de meldkamer per 1 november 2022 24x7 een Calamiteiten Coördinator (CaCo) in dienst heeft. In het kader van risicobeheersing is een brandweer-risicoprofiel vastgesteld en is een grote hoeveelheid aan adviezen afgegeven, o.a. ten aanzien van de thema's ruimte veiligheid, industriële veiligheid en brandveiligheid. Ten aanzien van het onderwerp kaderstelling is in 2022 o.a. gestart met het opstellen van het dekkingsplan 2022-2023 en de dataverzameling en -analyse ten behoeve van het dekkingsplan 2024-2027.Ook zijn alle Arbo-taken in de eerste helft van 2022 (ad hoc en conform planning) uitgevoerd. Verder is gestart met de verbeterpunten uit de evaluaties rondom de hoogwaterramp 2021 in Limburg. Aanvullend aan de reguliere taken ten aanzien van het onderwerp kaderstelling heeft intensivering van de samenwerking met Chemelot plaatsgevonden door middel van gezamenlijke oefeningen (lokaal maar ook op GRIP niveau).

<u>Samenvatting jaarstukken MCC:</u>

Het MCC is het coördinatiecentrum voor de spoedeisende hulpverlening. In het MCC is de Gemeenschappelijke Meldkamer Limburg gehuisvest, waar 24 uur per dag door brandweer, politie en ambulancezorg intensief wordt samengewerkt om de juiste hulp op de juiste tijd op de juiste plaats te krijgen. Daarnaast is het Regionaal Servicecentrum van de politie eenheid Limburg en het Veiligheidsbureau van de VRZL ondergebracht in het MCC.
In geval van een ramp of crisis/calamiteit wordt de crisisbestrijding aangestuurd vanuit het MCC. De daarbij betrokken kernfuncties en de bijbehorende actiecentra zijn daar onder één dak gerealiseerd, zodat een optimale en integrale afstemming plaats kan vinden van alle processen rondom melding en alarmering, op- en afschaling, informatiemanagement en leiding en coördinatie.

Het MCC kent een aantal eigenaren: de 16 deelnemende gemeenten, de Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid Limburg, de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en de politie. In de overeenkomst MCC is vastgelegd dat het MCC zal worden geëxploiteerd onder gezamenlijk eigendom, risico en beheer van alle deelnemende partners. De penvoering/administratie wordt uitgevoerd door de Politie.

Het MCC had voor 2022 de volgende doelstellingen geformuleerd:
- Het huisvesten van een gemeenschappelijke meldkamer en servicecentrum;
- Vanuit een centrale plek op proactieve wijze voorbereiden van de aanpak van crises en rampen;

- Het vanuit een centrale plek coördineren van crises en rampen.

Overzicht financiën:

In het onderstaande volgt een overzicht van de financiële implicaties van zowel de jaarstukken van de VRZL als die van het MCC, in relatie tot de begroting 2022 van de gemeente Kerkrade.

Jaarstukken VRZL:
De VRZL heeft in 2022 in het kader van de opvang van ontheemden uit Oekraïne en de crisisnoodopvang asielzoekers meerkosten gemaakt. Eenzelfde bedrag is als vordering op de Rijksoverheid in de concept-jaarrekening opgenomen. Verwacht wordt dat dit bedrag van Rijkswege wordt vergoed en dat deze incidentele meerkosten dus niet ten laste van de deelnemende gemeenten komen.

Het structurele begrotingssaldo 2022 bedraagt € 41.000,- positief. (Dit bedroeg in 2021 nog € 499.000,- negatief.) Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat dit structurele positieve begrotingssaldo niet automatisch betekent dat een meerjarig positief resultaat van die omvang te verwachten valt. De term "structureel" zegt niets over het meerjarig financieel perspectief in de toekomst waar de deelnemende gemeenten voor aan de lat staan. Dat hangt immers ook af van totale (dus ook incidentele) inkomsten en uitgaven van de GR en eventuele stortingen in- dan wel onttrekkingen aan bestaande reserves.

In de concept-jaarrekening 2022 staat voor een bedrag ter grootte van € 4.947.379,- aan risico's opgenomen (in de jaarrekening 2021 betrof dit nog een bedrag ter grootte van 6.387.501,-). De omvang van algemene reserves, die bedoeld zijn om dergelijke risico's te mitigeren, was op 31 december 2022 echter beduidend lager dan het geraamde bedrag aan potentiële risico's. (Dit betreft een jaarlijks terugkerend gegeven, maar is ook een bewuste keuze van de leden van het Algemeen Bestuur. Men wil namelijk niet te veel gemeentelijke gelden mogelijk onnodig "op de plank laten liggen.") Het weerstandsvermogen van de veiligheidsregio per 31 december 2022 wordt in de concept-jaarrekening dan ook als ruim onvoldoende aangemerkt.

De concept-jaarrekening 2022 schetst een aantal (toekomstige) autonome ontwikkelingen die mogelijk een forse impact op de VRZL gaan kennen. Deze betreffen o.a. CAO lonen en energiekosten. De VRZL geeft te kennen primair er alles aan te zullen doen om deze financiële impact vanuit de bestaande kaders en begroting te mitigeren. Daar waar dit niet lukt, zal de VRZL dit bestuurlijk bespreken om te komen tot een oplossing. Het heeft de voorkeur dit gebundeld te laten terugkomen nadat de loon- en prijsindexcijfers zijn gepubliceerd in de CPB Kerngegevenstabel MEV met als peildatum september 2023.

Het resultaat van de programma's Crisbeheersing & Rampenbestrijding (exclusief onderdeel GHOR) en Brandweerzorg is € 416.957,- negatief en het resultaat van het onderdeel GHOR is €15.037,- positief. Het uiteindelijke exploitatieresultaat bedraagt daarmee €401.920,- negatief. Dit tekort is met name te verklaren door de dotatie in de voorziening verlofsparen, die niet gedekt wordt uit algemene dekkingsmiddelen maar wel structureel van aard is. Daarnaast heeft in december 2022 een eenmalige uitkering CAO plaatsgevonden die niet geheel gedekt wordt uit de incidentele vrijval reserves op basis van de vastgestelde nota reserves en voorzieningen.

De VRZL heeft als uitgangspunt dat positieve exploitatiesaldi terugvloeien naar de deelnemende gemeenten en dat tekorten door die deelnemende gemeenten worden gedragen. De VRZL doet ten aanzien van de jaarrekening 2022 het volgende voorstel voor resultaatbestemming:

1. het negatief resultaat van de VRZL groot € 416.957 niet in mindering te brengen op de algemene reserve, maar incidenteel in rekening te brengen bij de deelnemende gemeenten;
2. het positieve resultaat van het onderdeel GHOR groot € 15.037 toe te voegen aan de algemene reserve van de GHOR.

Indien het Algemeen Bestuur van de VRZL instemt met dit voorstel voor resultaatbestemming, dan heeft dit dus tot gevolg dat het over 2022 behaalde negatieve resultaat ten laste van de deelnemende gemeenten wordt gebracht. Het aandeel van de gemeente Kerkrade in dit extra te betalen bedrag bedraagt € 30.272,-.

Jaardocument MCC:

Er hebben in 2022 geen investeringen plaats gevonden.
Het exploitatieresultaat van het MCC bedraagt € 447.226,33,– positief. Het MCC doet het voorstel tot resultaatbestemming om dit positieve exploitatieresultaat (overeenkomstig gemaakte afspraken) toe te voegen aan het egalisatiefonds MCC.

Begroting Kerkrade 2022 en bijdrage aan de VRZL en MCC:

De totale bijdrage 2022 van de gemeente Kerkrade aan de VRZL en het MCC bestond tot op heden uit:

- algemene bijdrage (incl. doorwerking indexering 2021 in 2022)	€	3.174.426,-
- nacalculatie indexering algemene bijdrage	€	149.538,-
- bijdrage GHOR (incl. doorwerking indexering 2021 in 2022)	€	82.274,-
- nacalculatie indexeringbijdrage GHOR	€	4.199,-
- bijdrage MCC	€	9.899,-
- bijdrage Burgernet	€	5.032,-
- bijdrage compensabele BTW	€	875,-
TOTAAL:	€	3.426.243,-

Indien het Algemeen Bestuur van de VRZL conform het gedane resultaatsbestemmingsvoorstel besluit, dan zal de gemeente Kerkrade haar aandeel van het begrotingstekort over 2022 ter grootte van € 30.272,- nog moeten voldoen. De totale bijdrage van de gemeente aan de VRZL en het MCC in 2022 zou daarmee € 3.456.515,- bedragen.

In de begroting 2022 van de gemeente Kerkrade was voor het taakveld Veiligheidsregio Zuid-Limburg (Brandweer Zuid-Limburg, GHOR, Bevolkingszorg, MCC, Burgernet en BTW-kosten) een bedrag van € 3.270.400,- opgenomen. De daadwerkelijke kosten ten behoeve van de crisisbeheersing en rampenbestrijding waren daarmee ongeveer € €156.000,- groter dan begroot (€186.000,- als het Algemeen Bestuur van de VRZL conform het gedane resultaatsbestemmingsvoorstel besluit). De vakafdeling OOV heeft getracht dit tekort te verkleinen en heeft in dat kader incidenteel binnen de overige over 2022 beschikbare budgetten de mogelijkheid gevonden om een bedrag van ongeveer € 25.000,- over te houden. Het uiteindelijke tekort bedraagt daarmee ongeveer € 131.000,- (€161.000,- als het Algemeen Bestuur van de VRZL conform het gedane resultaatsbestemmingsvoorstel besluit).

Doelstelling

Het aan het Algemeen Bestuur van de VRZL kenbaar maken van het gemeentelijk standpunt ten aanzien van de jaarstukken 2022 van de VRZL en het jaardocument 2022 van het MCC.

Argumenten

1.1 De documenten geven een goed overzicht van de financiën en de activiteiten in 2022.

1.2 De accountant zal naar verwachting een positieve verklaring omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarstukken afgeven (zie bijlage 1.)

1.3 Het afgeven van een positieve zienswijze ten aanzien van de jaarstukken VRZL 2022, een neutrale zienswijze ten aanzien van het voorstel tot resultaatbestemming *ten aanzien van de jaarstukken VRZL 2022, een positieve reactie ten aanzien van het jaardocument MCC 2022 en een negatieve reactie ten aanzien van het resultaatsbestemmingsvoorstel voor het jaardocument MCC 2022 is de wenselijke weergave van het in te nemen standpunt ten aanzien van deze documenten.*
De keuze om de zienswijze m.b.t. de jaarstukken VRZL 2022 en de reactie ten aanzien van het jaardocument MCC 2022 als positief te verwoorden, is ingegeven door het feit dat ingestemd kan worden met de inhoud daarvan en weinig noemenswaardigs in negatieve zin valt op te merken.

De keuze om de zienswijze m.b.t. het voorstel tot resultaatbestemming ten aanzien van de jaarstukken VRZL 2022 als neutraal te verwoorden, is ingegeven door het volgende. Enerzijds kan ingestemd worden, aangezien de deelnemende gemeenten conform de geldende afspraken aan de lat staan om eventuele tekorten te voldoen. Daarnaast is de reservepositie van de VRZL niet zodanig dat dit tekort zondermeer uit de reserves kan worden voldaan. Anderzijds zijn dit ook voor gemeentelijke organisaties op financieel vlak roerige tijden en verdient het daarom aandacht dat de VRZL kritisch bekijkt of het tekort over 2022 niet (gedeeltelijk) uit de reservepositie van de VRZL kan worden gedekt.
De keuze om de reactie m.b.t. het voorstel tot resultaatbestemming ten aanzien van jaardocument 2022 van het Meld- en Coördinatiecentrum als negatief te verwoorden, is ingegeven door het volgende. Verleden jaar heeft de raad van de gemeente Kerkrade een "neutrale zienwijze" ingediend. Daarbij heeft de raad aandacht gevraagd voor de voortgang van het proces om de hoogte van het egalisatiefonds MCC - en daarmee dus wellicht ook impliciet een eventuele herorientatie op de afspraak om postieve rekeningresultaten aan dit egalisatiefonds to te voegen- tegen het licht te houden. In de zienswijze heeft de raad ook de wens uitgesproken dat dit proces tijdig wordt afgerond voorafgaande aan de vaststelling van het jaardocument MCC 2022. Dit zodat met de uitkomsten daarvan rekening zou kunnen worden gehouden in het kader van een eventueel voorstel tot resultaatbestemming over 2022. Dit proces is echter niet tijdig afgrond, waardoor er ook nu weer – op basis van de oude afspraken, die tegen het licht zouden worden gehouden – wordt voorgesteld om een relatief groot bedrag aan het egalisatiefonds MCC toe te voegen.

Kanttekeningen

Niet van toepassing.

Financiën

In de eerste plaats wordt verwezen naar hetgeen staat vermeld in de paragraaf "Overzicht financiën" van het onderdeel "Inleiding."

Het Algemeen Bestuur van de VRZL kan op 7 juli 2023 de jaarrekeningen 2022 definitief vaststellen met inachtneming van de zienswijzen van de raden van de deelnemende gemeenten. De vaststelling van de jaarrekeningen door het Algemeen Bestuur strekt de gemeenten tot een verplichte uitgave dan wel de Veiligheidsregio Zuid-Limburg tot een teruggave, voor zover van toepassing. Als het Algemeen Bestuur van de VRZL de jaarrekening 2022 vaststelt en instemt met het gedane voorstel tot resultaatbestemming, dan dient de gemeente Kerkrade nog een bedrag van € 30.272,- te voldoen. Zoals reeds vermeld, zijn de gemeentelijke financiële middelen ten behoeve van de bekostiging van de bijdrage VRZL voor 2022 reeds uitgeput. Dit nog mogelijk in 2023 volgend nadeel over 2022 dient daarom betrokken te worden bij de afwegingen m.b.t. de begroting 2024 / 1e bijstelling begroting 2023.

Communicatie

Zie "Uitvoering."

Burgerparticipatie

Niet van toepassing.

Uitvoering

Na behandeling in de raadsvergadering van 31 mei 2023 wordt het Algemeen Bestuur van de VRZL schriftelijk bericht over de door de raad in te dienen zienswijze.

Definitieve besluitvorming zal plaats vinden in de vergadering van het Algemeen bestuur van de VRZL van 7 juli aanstaande. Daarbij wordt opgemerkt dat iedere gemeente één stem heeft met daarboven één extra stem per volledig veelvoud van 25.000 inwoners

Gezondheid en Vitaliteit

Niet van toepassing.